

Sprawa C-95/24 [Khuzdar]ⁱ**Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym****Data wpływu:**

6 lutego 2024 r.

Oznaczenie sądu odsyłającego:

Corte di appello di Napoli (Włochy)

Data wydania postanowienia o wystąpieniu z wnioskiem o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym:

6 lutego 2024 r.

Postępowanie karne przeciwko:

ATAU

POSTANOWIENIE

w przedmiocie pytania prejudycjalnego do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, dotyczącego ważności i wykładni aktów wydanych przez instytucje Unii (art. 267 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej)

Corte di appello di Napoli (sąd apelacyjny w Neapolu, Włochy), izba wyspecjalizowana z mocy ustawy do spraw środków zapobiegawczych, [...]

[...]

w postępowaniu dotyczącym europejskiego nakazu aresztowania w ramach przekazania biernego na podstawie ustawy 69/05, wszczętym przez Republikę Słowacką przeciwko:

ATAU, [...]

w świetle europejskiego nakazu aresztowania z dnia 5 października 2015 r. wydanego przez sąd rejonowy w Dunajskiej Stredzie (Słowacja) w celu wykonania słowackiego wyroku karnego nr 3T/219/2009 z dnia 23 sierpnia 2010 r., który stał się prawomocny w dniu 7 września 2010 r., podlegającego

ⁱ Niniejszej sprawie została nadana fikcyjna nazwa, która nie odpowiada rzeczywistej nazwie żadnej ze stron postępowania.

wykonaniu wobec osoby, której dotyczy wnioski, skazującego ją na łączną karę 5 lat pozbawienia wolności, która podlega jeszcze wykonaniu w całości,

[...] [postępowanie krajowe]

stwierdza, co następuje:

§1. Okoliczności faktyczne sprawy

Republika Słowacka, która jest państwem członkowskim, w dniu 5 października 2015 r. wydała europejski nakaz aresztowania w celu wykonania słowackiego wyroku karnego nr 3T/219/2009 z dnia 23 sierpnia 2010 r. wydanego przez sąd rejonowy w Dunajskiej Stredzie (Słowacja), który stał się prawomocny w dniu 7 września 2010 r., podlegającego wykonaniu wobec osoby, której dotyczy wnioski, tzn. ATAU (pseudonim ATAU), skazującego ją na łączną karę 5 lat pozbawienia wolności, która podlega jeszcze wykonaniu w całości. Osoba, której dotyczy wnioski, została odnaleziona przez policję kryminalną we Włoszech w dniu 19 czerwca 2023 r. i w konsekwencji tymczasowo aresztowana, a Corte d'appello di Napoli (sąd apelacyjny w Neapolu) musi rozpatrzyć wnioski o przekazanie złożony przez Republikę Słowacką w ramach europejskiego nakazu aresztowania. Następnie, w toku postępowania przed tym sądem osoba, której dotyczy wnioski, oświadczyła i wykazała, że rzeczywiście i zgodnie z prawem mieszka we Włoszech od ponad 5 lat, i w związku z tym zwróciła się do Corte d'appello di Napoli (sądu apelacyjnego w Neapolu) o odmowę jej przekazania i nakazanie wykonania we Włoszech kary wymierzonej jej na mocy słowackiego wyroku karnego poprzez uznanie tego wyroku w celu jego wykonania we Włoszech.

W celu rozpatrzenia tego wniosku, który nie jest oczywiście bezzasadny, Corte d'appello di Napoli (sąd apelacyjny w Neapolu) zwrócił się do Republiki Słowackiej o uzupełnienie zaświadczenia poprzez określenie gwarancji proceduralnych zastosowanych wobec skazanego. Pismem z dnia 2 listopada 2023 r. sąd rejonowy w Dunajskiej Stredzie odpowiedział, że skazany nie uczestniczył osobiście w rozprawie zakończonej wydaniem wobec niego wyroku skazującego. Jednakże korzystał on z pomocy adwokata i był przez niego reprezentowany na rozprawie. Ponadto nigdy nie doręczono mu powiadomienia o dniu i miejscu, w którym miała odbyć się rozprawa, lecz wiedział on o tym, że zostanie przeprowadzona rozprawa w jego sprawie, ponieważ został zatrzymany i umieszczony w areszcie tymczasowym na Słowacji w dniu 28 września 2009 r. w związku z tym samym przestępstwem. Następnie, w dniu 15 grudnia 2009 r. został on zwolniony z aresztu i umieszczony w obozie dla uchodźców na terytorium Słowacji, po czym w dniu 31 grudnia 2009 r. zbiegł, nie wracając i nie wskazując adresu do doręczeń, w związku z czym sąd słowacki nie był już w stanie odnaleźć go ani doręczyć mu wezwania do stawienia się na rozprawie przed sądem. Z tego powodu rozprawa ta odbyła się pod nieobecność skazanego, gdyż nie udało się ustalić miejsca jego pobytu, mimo iż wiedział on o rozprawie,

a w rozprawie skazany miał zapewnioną pomoc i reprezentację obrońcy i zakończyła się ona wyrokiem skazującym go na karę 5 lat pozbawienia wolności.

Biorąc pod uwagę, że w obecnej sytuacji – z zastrzeżeniem dalszych ustaleń – nie istnieje żadna inna podstawa odmowy przekazania, Corte d'appello di Napoli (sąd apelacyjny w Neapolu) musi ustalić, czy zostały spełnione przesłanki odmowy przekazania po uznaniu wyroku skazującego w celu wykonania we Włoszech kary 5 lat pozbawienia wolności wymierzonej wobec osoby, której dotyczy wnioszek, zgodnie z wnioskiem tej osoby.

§2. Przepisy włoskiego prawa krajowego

Artykuł 18 bis ust. 2 legge (ustawy) nr 69 z dnia 22 kwietnia 2005 r. [*Disposizioni per conformare il diritto interno alla decisione quadro 2002/584/GAI del Consiglio, del 13 giugno 2002, relativa al mandato d'arresto europeo e alle procedure di consegna tra Stati membri (przepisy mające na celu dostosowanie prawa krajowego do decyzji ramowej Rady 2002/584/WSiSW z dnia 13 czerwca 2002 r. w sprawie europejskiego nakazu aresztowania i procedury wydawania osób między państwami członkowskimi)*], w brzmieniu mającym zastosowanie *ratione temporis*, stanowi, że „jeżeli europejski nakaz aresztowania został wydany w celu wykonania kary pozbawienia wolności lub środka zabezpieczającego polegającego na pozbawieniu wolności, sąd apelacyjny może odmówić przekazania obywatela Włoch lub osoby, która zgodnie z prawem i faktycznie ma miejsce zamieszkania lub przebywa na terytorium Włoch nieprzerwanie przez okres co najmniej 5 lat [...], pod warunkiem że sąd ten orzeka wykonanie tej kary lub tego środka zabezpieczającego we Włoszech zgodnie z jego prawem krajowym”. W przypadku ATAU (pseudonim ATAU) nie wydaje się, aby można było wykluczyć spełnienie tych przesłanek na podstawie dokumentów zawartych w aktach sprawy.

Artykuł 24 decreto legislativo (dekretu ustawodawczego) nr 161 z dnia 7 września 2010 r. [*Disposizioni per conformare il diritto interno alla Decisione quadro 2008/909/GAI relativa all'applicazione del principio del reciproco riconoscimento alle sentenze penali che irrogano pene detentive o misure privative della libertà personale, ai fini della loro esecuzione nell'Unione Europea (przepisy mające na celu dostosowanie prawa krajowego do decyzji ramowej 2008/909/WSiSW o stosowaniu zasady wzajemnego uznawania do wyroków skazujących na karę pozbawienia wolności lub inny środek polegający na pozbawieniu wolności – w celu wykonania tych wyroków w Unii Europejskiej)*] stanowi, że w przypadku gdy sąd apelacyjny odmawia przekazania, o które zwrócono się na podstawie europejskiego nakazu aresztowania opartego na wyroku skazującym, i orzeka wykonanie kary na terytorium Włoch, musi jednocześnie uznać w celu wykonania we Włoszech zagraniczny wyrok skazujący, na którym opiera się europejski nakaz aresztowania, jeżeli zachodzą ku temu przesłanki.

W związku z tym, zgodnie z prawem włoskim, jeżeli sąd apelacyjny postanawia odmówić przekazania i orzeka wykonanie we Włoszech zagranicznego wyroku skazującego, musi uznać ten wyrok zgodnie z decreto legislativo (dekretom ustawodawczym) nr 161 z dnia 7 września 2010 r. i może to uczynić tylko wtedy, gdy zachodzą ku temu przesłanki.

Artykuł 13 ust. 1 lit. i) decreto legislativo (dekretu ustawodawczego) nr 161 z dnia 7 września 2010 r. [...] stanowi, że „sąd apelacyjny odmawia uznania wyroku skazującego w jednym z następujących przypadków: [...] i) jeżeli dana osoba nie stawiała się osobiście na rozprawie, w wyniku której wydano orzeczenie podlegające wykonaniu, chyba że w zaświadczeniu stwierdza się: 1) że w odpowiednim terminie osoba ta została wezwana osobiście i tym samym została poinformowana o wyznaczonym terminie i miejscu rozprawy albo inną drogą rzeczywiście otrzymała urzędową informację o wyznaczonym terminie i miejscu rozprawy w sposób jednoznacznie pozwalający stwierdzić, iż wiedziała o wyznaczonej rozprawie, oraz że została poinformowana, iż orzeczenie może zostać wydane, jeżeli nie stawi się na rozprawie; albo 2) że, wiedząc o wyznaczonym terminie rozprawy, udzieliła pełnomocnictwa obrońcy, który został wyznaczony przez nią lub z urzędu, i obrońca ten faktycznie bronił ją na rozprawie; albo 3) że po doręczeniu jej orzeczenia i wyraźnym pouczeniu o prawie do ponownego rozpoznania sprawy lub do złożenia odwołania z możliwością uczestniczenia w tych procedurach w celu uzyskania ponownego rozpoznania oskarżenia pod względem merytorycznym, w tym uzyskania nowych dowodów, wyraźnie oświadczyła, że nie kwestionuje orzeczenia, lub nie wystąpiła w ustawowym terminie o ponowne rozpoznanie sprawy ani nie złożyła odwołania”.

W niniejszej sprawie, jak przypomniano powyżej, osoba, której dotyczy wniosek, nigdy nie została poinformowana o wyznaczonym terminie i miejscu rozprawy, jak przewidziano w ust. 1, ani o wyznaczonym terminie rozprawy, jak przewidziano w ust. 2, ani też nie otrzymała informacji, o których mowa w ust. 3. Republika Słowacka wskazała bowiem, że osoba ta wiedziała jedynie o tym, iż zostanie przeprowadzona rozprawa w jej sprawie, ponieważ została ona zatrzymana i była tymczasowo aresztowana przez trzy miesiące przed rozpoczęciem rozprawy, oraz że po jej zwolnieniu z aresztu zbiegła bez śladu, w związku z czym nie mogła zostać poinformowana o wyznaczonym terminie i miejscu rozprawy ani o tym, że orzeczenie zostanie wydane, nawet jeżeli nie stawi się na rozprawie.

W związku z tym w niniejszej sprawie, gdyby Corte d'appello di Napoli (sąd apelacyjny w Neapolu) uznał, że odmawia przekazania i nakazuje wykonanie kary we Włoszech, nie mógłby tego uczynić, gdyż jednocześnie spełnione zostały przesłanki odmowy uznania wyroku.

Ponadto w odniesieniu do gwarancji proceduralnych związanych z europejskim nakazem aresztowania art. 1 ust. 1 bis ustawy nr 69 z dnia 22 kwietnia 2005 r. [...], w brzmieniu mającym zastosowanie *ratione temporis*, stanowi, że „[j]eżeli

europski nalog aresztovanja izdat u cilju izvršenja kazne oduzimanja slobode ili sredstva zaštitnog kojim se oduzima sloboda, primjenjenih po završetku suđenja, na kojoj dana osoba nije stajala lično, europski nalog aresztovanja mora također sadržavati ukazivanje na najmanje jednog od sljedećih uvjeta: [...] b) dana osoba, koja je bila obaviještena o suđenju u svojoj stvari, bila je predstavljena na suđenju, u skladu s kojim je izdan spomenuti presuda, preko obrane određene preko te osobe ili iz urada”.

Należy zatem stwierdzić, że w sytuacji gdy skazany został poinformowany o tym, iż zostanie przeprowadzona rozprawa w jego sprawie, oraz korzystał z pomocy obrońcy, przekazanie w celu wykonania europejskiego nakazu aresztowania jest dozwolone, natomiast uznanie wyroku w państwie wykonującym nakaz nie jest dozwolone.

Przekazanie na podstawie europejskiego nakazu aresztowania jest bowiem dozwolone jedynie pod warunkiem, że skazany, który korzysta z pomocy obrońcy, został poinformowany jedynie o tym, że zostanie przeprowadzona rozprawa w jego sprawie; natomiast uznanie wyroku w państwie wykonującym nakaz jest dozwolone, pod warunkiem że skazany, który korzysta z pomocy obrońcy, został poinformowany o wyznaczonym terminie rozprawy.

Przepisy te określają w niniejszej sprawie, że ATAU (pseudonim ATAU) mógłby zostać przekazany Republice Słowackiej, ponieważ korzystał z pomocy obrońcy i został poinformowany o tym, że zostanie przeprowadzona rozprawa, lecz Włochy nie mogłyby odmówić przekazania, nakazując wykonanie kary we Włoszech, mimo iż ATAU rzeczywiście przebywał na terytorium Włoch od ponad 5 lat i złożył wniosek o odmowę przekazania, ponieważ nie został on poinformowany o wyznaczonym terminie rozprawy.

Prowadziłoby to zatem paradoksalnej konsekwencji, że fakt, iż gwarancja proceduralna przewidziana dla skazanego w ramach uznania jest większa niż gwarancja proceduralna przewidziana dla skazanego w ramach europejskiego nakazu aresztowania, wywoływałby skutki raczej na niekorzyść skazanego niż na jego korzyść.

W niniejszej sprawie ATAU (pseudonim ATAU) nie mógłby bowiem skorzystać z odmowy przekazania w związku z faktem, że rzeczywiście przebywa we Włoszech od 5 lat, ponieważ paradoksalnie gwarancja proceduralna, jaką zapewnia mu Republika Słowacka (informacja o tym, że zostanie przeprowadzona rozprawa) jest mniejsza niż gwarancja proceduralna przewidziana dla uznania wyroku (informacja o wyznaczonym terminie rozprawy), która, gdyby została mu zapewniona, pozwoliłaby na wykonanie kary we Włoszech po odmowie przekazania.

Tym samym osoba, której dotyczy wniosek, utraciłaby prawo do odbycia kary w państwie wykonującym nakaz nie dlatego, że uzyskała większą gwarancję

proceduralną, lecz paradoksalnie dlatego, że była adresatem mniejszej gwarancji proceduralnej, ponosząc w ten sposób niesłusznie podwójną szkodę, polegającą, po pierwsze, na tym, że rozprawa odbyła się pod jej nieobecność, bez poinformowania jej o wyznaczonym terminie rozprawy, a po drugie, że przekazano ją do państwa skazania zamiast wykonania kary w państwie wykonującym nakaz, mimo iż zachodzą ku temu pozostałe przesłanki.

Ponadto system ten prowadzi do paradoksalnego wniosku, zgodnie z którym ten sam wyrok skazujący nie może zostać uznany we Włoszech w celu jego wykonania, ponieważ zastosowana gwarancja proceduralna (informacja o tym, że zostanie przeprowadzona rozprawa) jest mniejsza od przewidzianej gwarancji proceduralnej (wyznaczenie terminu rozprawy), lecz umożliwia przekazanie do państwa skazania w celu wykonania. I tak w tej samej europejskiej przestrzeni prawnej ten sam wyrok uznaje się za pozbawiony minimalnej gwarancji proceduralnej w celu umożliwienia jego wykonania, lecz zapewnia on minimalną gwarancję proceduralną umożliwiającą przekazanie w celu wykonania do tego samego państwa skazania, które wydało ów wyrok, przyznając skazanemu mniejszą gwarancję.

Wniosek ten należy zatem porównać z przepisami prawa Unii, aby ocenić, czy prawo to można interpretować – i czy jest ono ważne – w ten sposób, że można odmówić przekazania po uznaniu wyroku w celu wykonania kary w państwie wykonującym nakaz, nawet jeśli nie istnieje gwarancja proceduralna przewidziana dla uznania wyroku, lecz istnieje gwarancja proceduralna przewidziana dla przekazania na podstawie europejskiego nakazu aresztowania.

§3. Przepisy prawa Unii Europejskiej

Artykuł 4 pkt 6 decyzji ramowej Rady 2002/584/WSiSW z dnia 13 czerwca 2002 r. (*w sprawie europejskiego nakazu aresztowania i procedury wydawania osób między państwami członkowskimi*) stanowi, że organ sądowy wykonującego nakaz państwa członkowskiego może odmówić przekazania, w przypadku gdy nakaz został wydany w celu wykonania kary, a skazany jest obywatelem państwa wykonującego nakaz lub w tym państwie stale przebywa, pod warunkiem że państwo wykonujące nakaz zobowiązuje się wykonać karę zgodnie z jego prawem krajowym.

Artykuł 25 decyzji ramowej Rady 2008/909/WSiSW z dnia 27 listopada 2008 r. (*o stosowaniu zasady wzajemnego uznawania do wyroków skazujących na karę pozbawienia wolności lub inny środek polegający na pozbawieniu wolności – w celu wykonania tych wyroków w Unii Europejskiej*) stanowi, że w przypadku gdy organ sądowy państwa wykonującego nakaz odmawia przekazania na podstawie art. 4 pkt 6 decyzji ramowej Rady 2002/584/WSiSW z dnia 13 czerwca 2002 r., zastosowanie mają również przepisy owej decyzji ramowej Rady 2008/909/WSiSW z dnia 27 listopada 2008 r. w zakresie uznawania w celu wykonywania kar.

Artykuł 9 ust. 1 lit. i) decyzji ramowej 2008/909/WSiSW [...] stanowi, że „[w]łaściwy organ państwa wykonującego może odmówić uznania wyroku i wykonania kary, jeżeli: i) według zaświadczenia określonego w art. 4 dana osoba nie stawiała się osobiście na rozprawie, w wyniku której wydano orzeczenie, chyba że w zaświadczeniu stwierdza się, że dana osoba zgodnie z dalszymi wymogami proceduralnymi określonymi w prawie krajowym państwa wydającego nakaz: (i) w odpowiednim terminie: została wezwana osobiście i tym samym została poinformowana o wyznaczonym terminie i miejscu rozprawy, w wyniku której wydano to orzeczenie, albo inną drogą rzeczywiście otrzymała urzędową informację o wyznaczonym terminie i miejscu rozprawy w sposób jednoznacznie pozwalający stwierdzić, że wiedziała o wyznaczonej rozprawie, oraz została poinformowana, że orzeczenie może zostać wydane, jeżeli nie stawi się ona na rozprawie; albo (ii) wiedząc o wyznaczonej rozprawie, udzieliła pełnomocnictwa obrońcy, który został wyznaczony przez daną osobę lub przez państwo do tego, aby ją bronić na rozprawie, i obrońca ten faktycznie bronił ją na rozprawie; albo (iii) po doręczeniu jej orzeczenia i wyraźnym pouczeniu o prawie do ponownego rozpoznania sprawy lub do złożenia odwołania, w których to procedurach dana osoba ma prawo uczestniczyć i które pozwalają na ponowne rozpoznanie sprawy pod względem merytorycznym i z uwzględnieniem nowych dowodów oraz które mogą prowadzić do uchylecia lub zmiany pierwotnego orzeczenia: wyraźnie oświadczyła, że nie kwestionuje orzeczenia, lub nie wystąpiła w ustawowym terminie o ponowne rozpoznanie sprawy ani nie złożyła odwołania”.

Prawo Unii przewiduje zatem wyraźnie, że okoliczność, iż skazany, korzystając z pomocy obrońcy, został poinformowany co najmniej o wyznaczonym terminie rozprawy, jest warunkiem uznania w państwie wykonującym nakaz wyroku skazującego wydanego pod nieobecność skazanego. Taki sam przepis jest przewidziany we włoskim prawie krajowym.

Różnica polega na tym, że o ile włoskie prawo krajowe stanowi, jak wskazano powyżej, że w przypadku braku takiej gwarancji proceduralnej sąd krajowy „odmawia uznania”, o tyle prawo Unii przewiduje, że w takim przypadku sąd państwa wykonującego nakaz „może odmówić uznania”. W związku z tym, podczas gdy zgodnie z prawem włoskim dostosowanym do prawa Unii Corte d'appello di Napoli (sąd apelacyjny w Neapolu) jest zobowiązany do odmowy uznania, w myśl prawa Unii Corte d'appello di Napoli (sąd apelacyjny w Neapolu) jest uprawniony, ale nie zobowiązany, do odmowy uznania.

Różnica ta ma zasadnicze znaczenie w odniesieniu do niniejszej sprawy. Stosując bowiem prawo włoskie dostosowane do prawa Unii, uznanie wyroku w celu jego wykonania we Włoszech nie byłoby możliwe, ponieważ ATAU (pseudonim ATAU) nie został poinformowany o wyznaczonym terminie rozprawy, w związku z czym Corte d'appello di Napoli (sąd apelacyjny w Neapolu) musiałby przekazać go Republice Słowackiej, nawet jeśli ATAU ma prawo do odbycia kary we Włoszech i złożył o to wniosek. Natomiast stosując prawo Unii, które jest źródłem ustawodawstwa mającego na celu zapewnienie z nim zgodności, sąd państwa wykonującego nakaz miałby swobodę oceny, czy uznać zagraniczny wyrok

skazujący, a jeśli tak, to czy odmówić przekazania i nakazać wykonanie kary we Włoszech.

Wydaje się zatem, że włoska ustawa zapewniająca zgodność z prawem Unii w dziedzinie uznawania wyroków skazujących, zarówno bezpośrednio, jak i za pośrednictwem europejskiego nakazu aresztowania, jest sprzeczna z prawem Unii, ponieważ przewiduje jako obligatoryjną, a nie fakultatywną odmowę uznania, w przypadku gdy nie są przestrzegane określone powyżej minimalne gwarancje proceduralne.

Należy zatem ustalić, czy należy dokonać wykładni prawa Unii oraz oceny jego ważności w tym znaczeniu.

Konieczne jest zatem przedstawienie pytania prejudycjalnego na podstawie art. 267 TFUE.

§4. Pytanie prejudycjalne

Do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej wnosi się o orzeczenie, czy następujące przepisy:

- artykuł 4 pkt 6 decyzji ramowej Rady 2002/584/WSiSW z dnia 13 czerwca 2002 r.;
- artykuł 9 ust. 1 lit. i) i art. 25 decyzji ramowej Rady 2008/909/WSiSW z dnia 27 listopada 2008 r.;

należy interpretować w ten sposób, że:

1. sąd państwa wykonującego nakaz, do którego zwrócono się o uznanie podlegającego wykonaniu zagranicznego wyroku skazującego, jest uprawniony, a nie zobowiązany, do odmowy uznania wyroku, jeżeli okaże się, że podczas rozprawy, w wyniku której wydano ten wyrok, nie zapewniono oskarżonemu żadnej z gwarancji proceduralnych przewidzianych w art. 9 ust. 1 lit. i) decyzji ramowej Rady 2008/909/WSiSW z dnia 27 listopada 2008 r.;
2. sąd państwa wykonującego nakaz, do którego zwrócono się o nakazanie przekazania na podstawie europejskiego nakazu aresztowania wydanego w celu wykonania wyroku, w przypadku gdy łącznie spełnione są przesłanki nakazania przekazania skazanego do państwa skazania i przesłanki odmowy jego przekazania przy jednoczesnym nakazaniu wykonania kary na terytorium państwa wykonującego nakaz, jest uprawniony do odmowy przekazania, uznania wyroku i nakazania jego wykonania na jego terytorium, nawet jeśli podczas rozprawy, w wyniku której wydano uznany wyrok, nie zapewniono oskarżonemu żadnej z gwarancji proceduralnych

przewidzianych w art. 9 ust. 1 lit. i) decyzji ramowej Rady
2008/909/WSiSW z dnia 27 listopada 2008 r.?

[...] [wskazówki dla sekretariatu]

Neapol [...]

[...]

DOKUMENT ROBOCZY